

2

**UCHWAŁA NR LXVIII/ /2018
RADY MIEJSKIEJ W SZUBINIE**

z dnia 18 października 2018r.

w sprawie przyjęcia Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazna Seniorom

Na podstawie art.18 ust.1 i ust.2 pkt 15 w związku z art.5c ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r. poz. 994,1000,1349 i 1432) oraz art.17 ust.1 pkt 1, ust.2 pkt 4) i art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018r. poz.1508) uchwała się, co następuje:

- §1. Przyjąć Program Miasto i Gmina Szubin Przyjazna Seniorom, w brzmieniu jak w załączniku do uchwały
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szubina.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

Piotr Kozłowski

DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Szubinie

Renata Michalak

UZASADNIENIE

Polityka senioralna jest ważna nie tylko dla seniorów, ale także dla wszystkich innych członków społeczności lokalnej. W ramach prowadzonych od wielu lat w Gminie Szubin działań na rzecz seniorów, pojawił się postulat aby przygotować dokument w formie Programu dla wyznaczenia kierunków gminnej polityki senioralnej. Program nie będzie obciążał dodatkowo budżetu gminy. Zadania wynikające z Programu będą realizowane w ramach posiadanych środków finansowych instytucji zaangażowanych w lokalny system wspierania osób starszych.

Program uzyskał pozytywną rekomendację Rady Seniorów Gminy Szubin – Uchwała XII/3/2018 z dnia 1 października 2018r.

Zatwierdzenie Programu i przyjęcie przez Radę Miejską w Szubinie jest warunkiem koniecznym do właściwej realizacji zapisów dotyczących wspierania seniorów.

W związku z powyższym podjęcie uchwały należy uznać za zasadne.

Szubin, 2.10.2018r.

OPS.MR

BURMISTRZ
Artur Michalak
Artur Michalak

Uchwała nr XII/3/2018
Rady Seniorów Gminy Szubin
z dnia 1 października 2018r.

w sprawie inicjatywy wdrożenia Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom

Na podstawie § 18 Statutu Rady Seniorów Gminy Szubin przyjętego Uchwałą XXII/268/16 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 10 czerwca 2016r. (Dz.Urz.Woj.Kuj-Pom. z dnia 17.06.2016r. poz.2029) uchwała się, co następuje:

§ 1. Zarekomendować Radzie Miejskiej w Szubinie, opracowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie, projekt Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom, w brzmieniu jak w załączniku

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Seniorów Gminy Szubin

Jan Kostecki

**PROGRAM
MIASTO I GMINA SZUBIN
PRZYJAZNE SENIOROM**

Szubin, październik 2018

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Przestrzeń do realizacji „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom”	4
2. Udział osób starszych w strukturze społecznej miasta i gminy Szubin	5
3. Aktualna interwencja na rzecz osób starszych w mieście i gminie Szubin realizowana ze środków samorządowych	9
4. Środowisko seniorskie miasta i gminy Szubin	19
5. Drzewo problemu	22
6. Cele i kierunki działań	23
7. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja Programu	32
8. Finansowanie „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom”	33
9. Spis wykresów	34

Wstęp

„Program Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom” jest odpowiedzią na postulaty zgłaszane w 2016 i 2017 roku podczas Forów Seniora, realizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie we współpracy ze środowiskiem seniorskim. Mieszkańcy Szubina w wieku poprodukcyjnym wnioskowali o wypracowanie ram polityki społecznej wobec osób starszych na poziomie lokalnym, tj. w obszarze działalności gminy i miasta Szubina.

W pierwszej części dokumentu określono sytuację osób starszych, przedstawiono wysokość obecnej interwencji adresowanej wobec najstarszej grupy lokalnego społeczeństwa. Drugi segment Programu stanowi perspektywa działań na lata 2019-2023 wynikająca z szeroko prowadzonych konsultacji z adresatami Programu: Rada Seniorów Gminy Szubin, Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Szubin, grupy nieformalne seniorskie, jak również Urząd Miejski w Szubinie, jednostki organizacyjne mu podległe, a także organizacje pozarządowe działające na terenie gminy i miasta Szubin. W planach uwzględniono postulaty wynikające z prowadzonych od maja do września 2018 roku badań diagnozujących aktualne potrzeby mieszkańców gminy i miasta Szubina w grupie kobiet powyżej 60 r.ż. oraz mężczyzn powyżej 65 r.ż. Wypracowane ramy oparto na potencjale kadrowym oraz materialnych zasobach stanowiących własność Gminy Szubin, jak również Partnerów Programu, zainteresowanych wspólnym działaniem na rzecz seniorów.

1. Przestrzeń do realizacji „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom”

Uznając wagę rozwoju lokalnej społeczności w oparciu o rozwój najsłabszych grup społecznych, przystąpiono do budowy programu senioralnego dla mieszkańców miasta i gminy Szubin. Podjęto się wyznaczenia ram zadaniowych podnoszących jakość życia najstarszych mieszkańców w perspektywie 2019-2023.

„Program Miasto i Gmina Szubina Przyjazne Seniorom” opracowany został w ścisłej współpracy ze „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Szubin” (2014), „Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Szubin na lata 2014-2025” (2014), „Programem wspierania rodziny dla gminy Szubin na lata 2018-2020” (2017), rocznymi „Programami Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Szubin”, „Szubińskim Program Rewitalizacji na lata 2016 – 2023” (2018), także uchwał Rady Miejskiej Szubina regulujących zagadnienia bezpośrednio wpływające na dobrostan seniorów. Na poziomie równoważnym z administracją powiatową dokument wyraża zbieżność ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nakielskim na lata 2016-2020” (2016) oraz „Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023. Aktywna i Przedsiębiorcza Dolina Noteci” (2017). Ponadto Program jest komplementarny ze „Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020. Plan modernizacji 2020+.” (2013), „Strategią Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020” (2015), „Strategią Rozwoju Bydgosko-Toruńsko Obszaru Funkcjonalnego” (2016). Zapewniono również zgodność z rządowymi dokumentami - założeniami do „Polityki wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność” (2018), „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)” (2017), „Długookresową Strategią Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (2013)” i „Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (2013)” .

W Programie przyjęto podział przedmiotowej grupy społecznej na podgrupy:

- osoby w wieku od 60/65 do 74 lata (ang. young old)
- osoby w wieku od 75 do 84 (ang. old old)
- osoby powyżej 85 roku życia (ang. the oldest old).¹

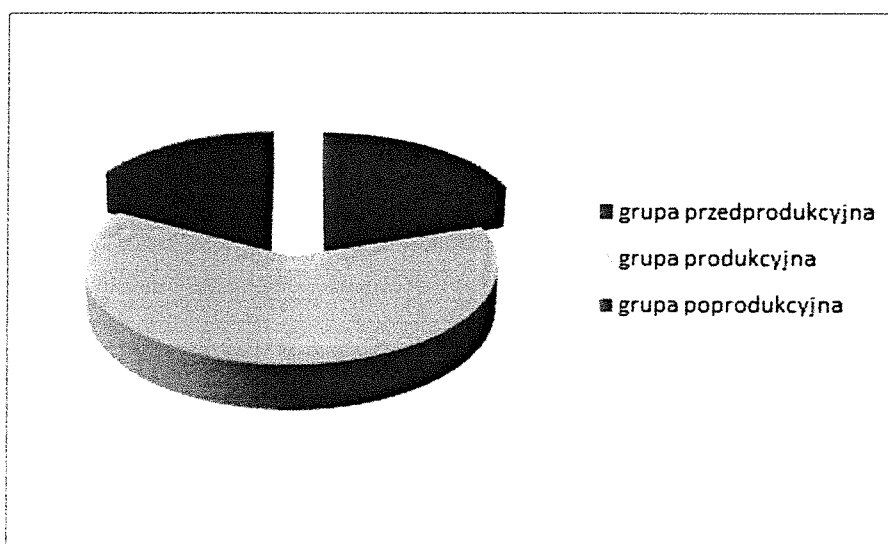
---

¹ Pod kier. Błędowski P., „Raport na temat sytuacji osób starszych w Polsce”, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa, 2012

2. Udział osób starszych w strukturze społecznej miasta i gminy Szubin

W 2017 roku, zgodnie z danymi Banku Lokalnych Danych GUS, miasto i gminę Szubin, zamieszkiwały ogółem 24.657 osoby. Na przestrzeni 10 poprzednich lat odnotowano stały napływ ludności, na poziomie 7%.

W roku poprzedzającym powstanie „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom” struktura ludności gminy Szubin, w podziale na grupę przedprodukcyjną (mieszkańcy do 17 roku życia), produkcyjną oraz poprodukcyjną (kobiety powyżej 60 r.ż. oraz panowie powyżej 65 r.ż.), wykazała 17,2% procentowy udział osób starszych. Łącznie adresatów i potencjalnych odbiorców „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom” mieszka w gminie i mieście Szubinie 4.239.

Wykres 1. Gmina Szubin, struktura ludności z uwzględnieniem grup ekonomicznych, rok 2017. Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

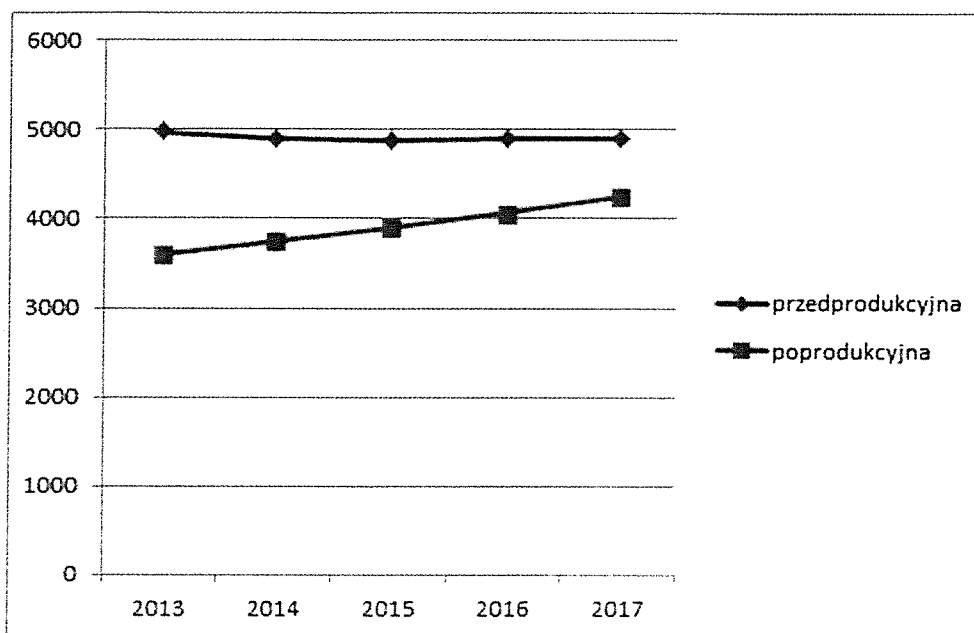
W latach 2013-2017 na terenie gminy i miasta Szubina zauważa się systematyczny wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Na początku badanego okresu udział osób w wieku emerytalnym w strukturze społecznej wynosi 14,8%. W kolejnych latach zwiększa się, najdynamiczniej w 2017 roku – do 17,2%. Proces wynika z przywrócenia powszechnego wieku emerytalnego sprzed 1.01.2013 roku (K60+ i M65+).²

Zwiększenie udziału seniorów w strukturze społecznej następuje przede wszystkim w wyniku zmniejszenia liczby osób aktywnych zawodowo. W 2017 roku miasto Szubin cechuje się nasilonym procesem starzenia populacji. Współczynnik grupy seniorów w porównaniu z pozostałymi charakteryzuje się dużym natężeniem, wynosi 20,0. Podobna tendencja pojawia się na terenie całego

² Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017 poz. 38)

województwa kujawsko-pomorskiego (20,4) i w kraju – (20,8). Dużo niższy niż krajowy procent udziału emerytów w całej społeczności zauważa się natomiast w środowisku wiejskim gminy Szubin (15,4).

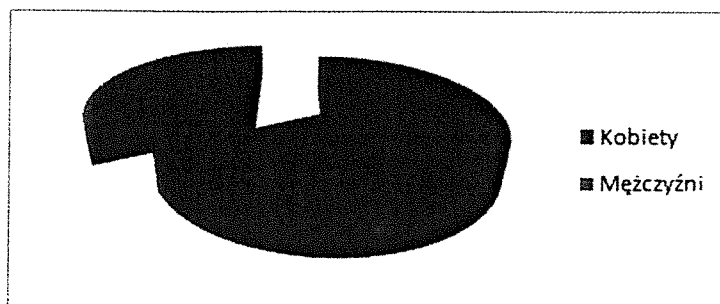
Proces starzenia się społeczeństwa dokładniej ukazuje zestawienie danych z lat 2013-2017 rejestrujących liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Pierwsza grupa wykazuje tendencję malejącą. W analizowanym okresie liczba mieszkańców w okresie przedprodukcyjnym zmniejsza się z 20,4 do 19,9%. Równocześnie systematycznie powiększa się grupa osób uzyskujących prawo do emerytury. Zjawisko jest jedną z głównych tendencji współczesnej sytuacji demograficznej Europy, stanowi wyzwanie cywilizacyjne kontynentu.

Wykres 2. Dynamika grupy przedprodukcyjnej i produkcyjnej w latach 2013-2017 w gminie Szubin. Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wśród osób starszych zamieszkujących gminę Szubin przewagę stanowią kobiety, ich udział wynosi 67%. Dominacja jest procesem naturalnym, wynika z wcześniejszego nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia emerytalnego oraz nadumieralnością mężczyzn. Zasadniczo, współczynnik feminizacji wśród mieszkańców gminy Szubin jest bardzo niski, wynosi 99; w mieście Szubin 105, kujawsko-pomorskim 106, a w Polsce 107.³

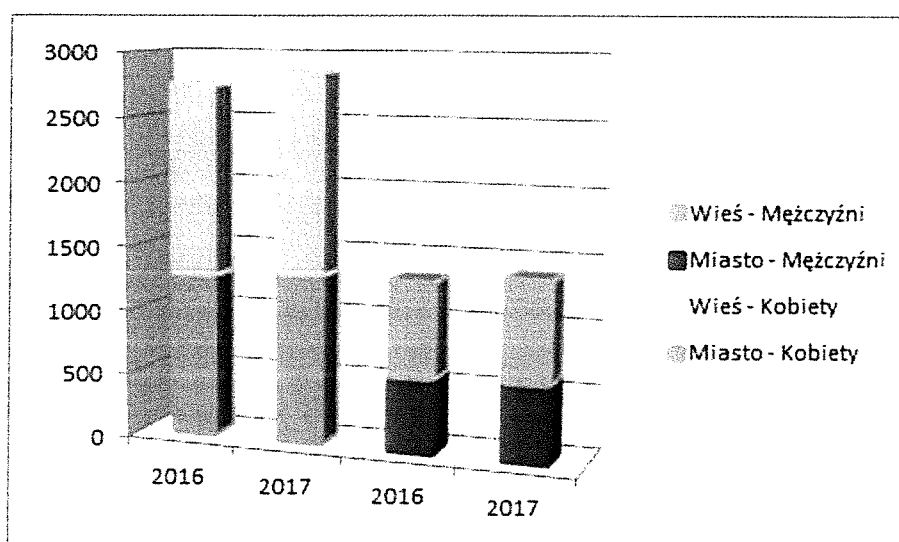
³ Współczynnik feminizacji określa ile kobiet w danym społeczeństwie przypada na określoną liczbę mężczyzn

Wykres 3. Gmina Szubin, udział kobiet i mężczyzn w grupie osób starszych, rok 2017.

Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na próbie danych statystycznych dotyczących osób starszych zamieszkujących gminę i miasto Szubin z lat 2016-2017 zauważa się przewagę mieszkańców obszarów wiejskich. W grupie kobiet na poziomie 54%, wśród mężczyzn wyższą – 57%.

Wykres 4. Podział osób starszych wg. płci i miejsca zamieszkania: obszary wiejskie i miasto

Szubin, lata 2013-2017. Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Szubinie grupa osób, która zakończyła aktywność zawodową dominuje nad pozostałą ludnością na terenie Osiedla Spółdzielczego (26,38%) oraz Osiedla Stare Miasto (16,11%). Natomiast największy udział nieaktywnych zawodowo mieszkańców na terenie gminy odnotowujemy w Samoklęskach Małych (58,67%) i Żurczynie (28,47%). Kolejne miejscowości, w których opisywany czynnik przewyższa przeciętną gminy (15,96) to sołectwa: Smolniki (22,51%), Wrzosey (20,83%) i Słonawy (19,05%). Wskaźniki te zostały uwzględnione przy budowaniu „Szubińskiego Programu

Rewitalizacji na lata 2016-2023”; rejon Szubin Stare Miasto, sołectwo Samokłęski Małe oraz Żurczyn uznano za wymagające rewitalizacji.⁴

Przeciętna długość życia osób starszych, jaką warto przyjąć tworząc „Program Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom”, zgodnie z danymi Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu wynosi 81,3 lat u kobiet i 73,5 lat u mężczyzn.⁵ Kluczową kwestią staje się zapewnianie dobrej jakości życia w zdrowiu (Healthy Life Years – HLY) i działania przeciwdziałające ryzyku zawężenia zdolności do samodzielności w życiu codziennym.⁶

„Program Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom” w sposób naturalny z roku na rok będzie adresowany do coraz większej grupy populacji mieszkańców społeczności miasta i gminy Szubin.

---

⁴ Dane na 31.12.2015, „Szubiński Program Rewitalizacji na lata 2016-2023”, Szubin, marzec 2018

⁵ <https://kujawsko-pomorskie.pl/biuro-prasowe/informacje-prasowe/30555-kobiety-i-mezczyzni-w-liczbach>

⁶ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ, Warszawa, 2018

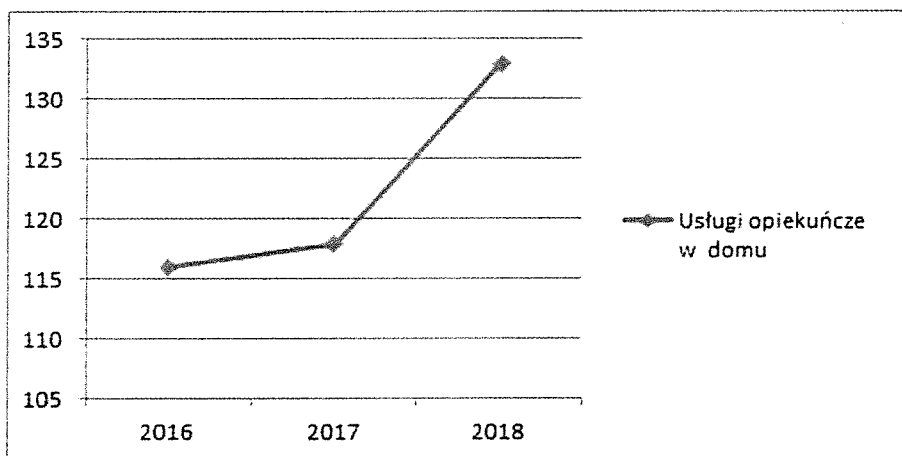
3. Aktualna interwencja na rzecz osób starszych w mieście i gminie Szubin realizowana ze środków samorządowych

Wsparcie seniorów ze środków publicznych samorządowych adresowane jest bezpośrednio z Gminy Szubin, a także za pośrednictwem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Muzeum Ziemi Szubińskiej, Rejonowej Biblioteki Publicznej w Szubinie wraz z Filiami oraz Szubińskiego Domu Kultury i świetlic wiejskich.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie świadczy usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych, które wymagają wsparcia z powodu braku predyspozycji fizycznych lub intelektualnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych związanych m.in. z prowadzeniem gospodarstwa, właściwej higieny lub zachowania zdrowia.

Co roku odnotowuje się wzrost beneficjentów, zwłaszcza chorych leżących, stale pozostających w miejscu zamieszkania i wymagających opieki. Wśród usług opiekuńczych świadczonych w grupie seniorów powyżej 80 roku życia 80% wymaga pomocy w czynnościach higieniczno-pielęgnacyjnych, 70% uzyskuje wsparcie przy dokonywaniu zakupów oraz przygotowaniu lub dostarczeniu posiłków do miejsca zamieszkania.

Odbiorcami usług opiekuńczych świadczonych w domach w przeważającej ilości są osoby samotne. W 2018 roku na 133 zarejestrowanych usług aż 123 realizuje się u mieszkańców prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe.

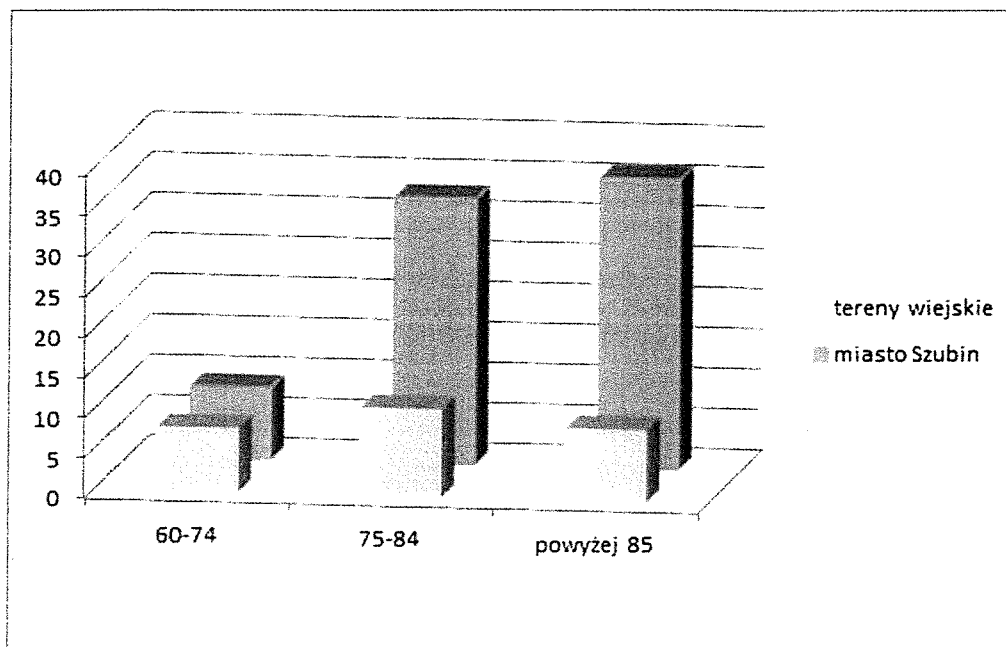
Wykres 5. Usługi opiekuńcze świadczone w domu, lata 2016-2018.

Opracowanie własne na podstawie danych M-GOPS Szubin

W 2018 roku w celu zaspokojenia potrzeb osób starszych w zakresie wsparcia opiekuńczego M-GOPS Szubin zatrudnia 25 opiekunek środowiskowych w ramach umowy o pracę. Ponadto 30 osób

świadczy usługi w pojedynczych gospodarstwach, głównie na terenach wiejskich, na podstawie umowy-zleceń pomocy sąsiedzkiej.

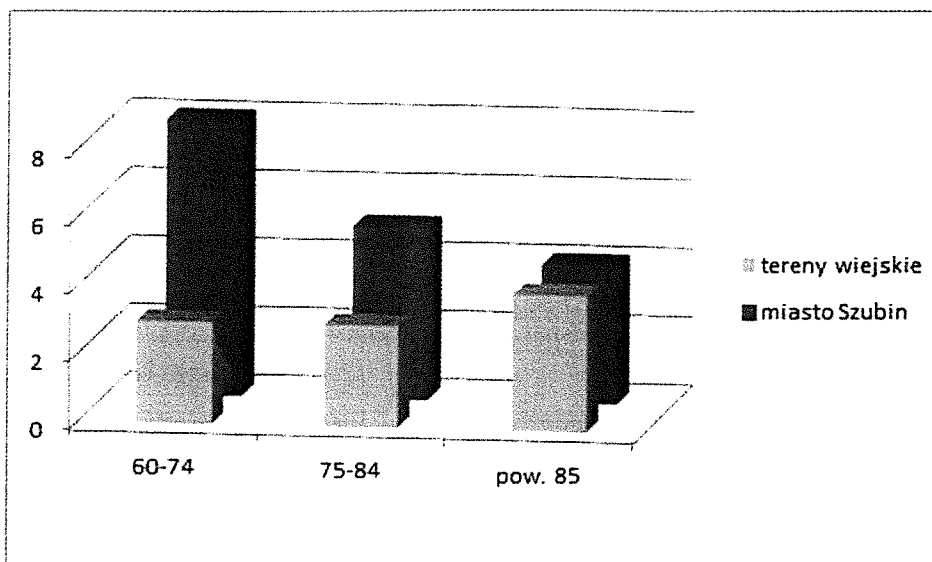
W grupie mieszkańców miasta i gminy Szubin wymagających usług opiekuńczych świadczonych w domach dominują kobiety, w przedziałach wiekowych powyżej 85 r.ż. oraz 75-84. Wsparcie w przeważającej części udzielane jest mieszkankom Szubina, które są bardziej otwarte na przyjmowanie pomocy opiekunek środowiskowych niż ich rówieśniczki z obszarów wiejskich.

Wykres 6. Usługi opiekuńcze świadczone w domach, wg. miejsca zamieszkania, grupa kobiet, 2018 rok. Opracowanie własne na podstawie danych M-GOPS Szubin

Na obszarach rewitalizowanych Starego Miasto Szubina w grupie seniorów w latach 2015-2018 notuje się średnio 17 kobiet i 4 mężczyzn. Najstarsze kobiety, które uzyskują pomoc opiekuńczą w domu liczą 99 lat: 1 mieszkanka Szubina i 1 z obszarów wiejskich.

W grupie mężczyzn-seniorów przeważa wysoka samodzielność w prowadzeniu gospodarstw domowych oraz duże zainteresowanie udzielaniem im pomocy ze strony rodzin. Wśród podopiecznych przewagę stanowią mieszkańcy Szubina w wieku do 74 roku życia - w okresie kończenia pracy zawodowej i przechodzenia na emeryturę.

Wykres 7. Usługi opiekuńcze świadczone w domach, wg. miejsca zamieszkania, grupa mężczyzn, 2018 rok. Opracowanie własne na podstawie danych M-GOPS Szubin

Na terenach wiejskich gminy Szubin zauważalna jest większa samodzielność osób starszych oraz większe wsparcie świadczone przez członków rodzin.

W I połowie 2018 roku ze względu na ubóstwo materialne 23 osoby starsze spośród 133 otrzymują najwyższe wskaźniki dofinansowań, tzn. 14,25 i 13,50 zł/godzinę pracy opiekunki. Całkowitą odpłatność ponosi tylko 2 seniorów.

Nowe wnioski o przydzielenie pomocy przez M-GOPS Szubin w formie pracy opiekuńczej środowiskowej, składane przez najstarszych mieszkańców gminy i miasta Szubin, realizowane są w ramach posiadanych możliwości na bieżąco. Pozytywne rozpatrzenie poprzedza wywiad środowiskowy sporządzany przez pracownika socjalnego. M-GOPS ustala zakres usług oraz wysokość opłat.⁷

Miesięczne koszty ponoszone przez seniorów korzystających z usług świadczonych w domach uzależnione są od dochodu tych osób oraz kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej.⁸

W gminie Szubin przeważają usługi wykonywane codziennie, po 2 godziny. W uzasadnionych przypadkach (osoby samotne, z demencją) opiekunka może wykonywać pracę przez 6 godzin.

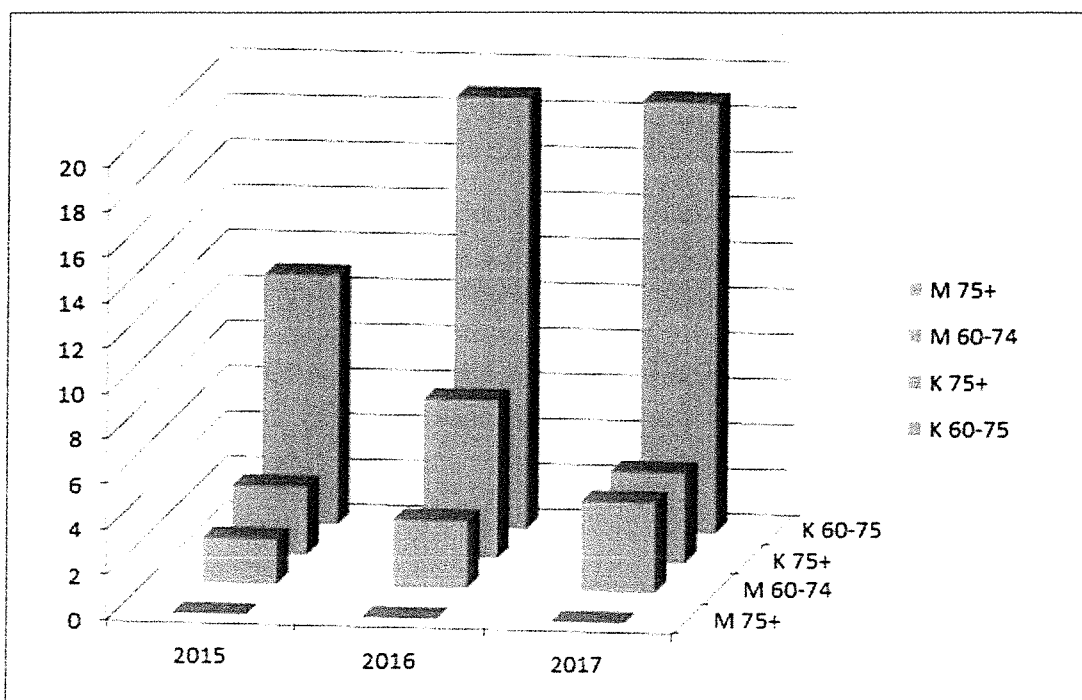
W celu wspierania najstarszych mieszkańców, z mocy ustaw, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznaje zasiłki stałe, okresowe i celowe. W grupie seniorów uzyskujących zasiłki

⁷ Uchwała nr XLV/557/18 Rady Miejskiej w Szubinie z 6 sierpnia 2018 w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat oraz trybu ich pobierania

⁸ Art. 8 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz.U. z 2018 poz. 1508)

stałe w latach 2015-2017 dominują osoby w wieku 60-74. Średnia liczba senierek waha się na poziomie 6, mężczyzn – 8, z przewagą mieszkańców obszarów wiejskich. Zasiłki okresowe w tym samym czasie średnio uzyskało 11 mieszkańek wsi w grupie wiekowej do 74 r.ż.

Z roku na rok wzrasta także liczba osób, którym M-GOPS Szubin przyznaje zasiłek celowy na niezbędne potrzeby bytowe. Przeważają kobiety z obszarów wiejskich, w najmłodszej grupie wiekowej, tj. przedziale 60-74. Ten rodzaj zasiłku pełni rolę ważnego instrumentu finansowego wsparcia mieszkańców. Dla porównania, w 2017 roku łącznie uzyskało go 995 rodzin zamieszkujących gminę i miasto Szubin.⁹

Wykres 8. Struktura seniorów zamieszkujących obszary wiejskie, otrzymujących zasiłki celowe, w latach 2015-2017. Opracowanie własne na podstawie danych M-GOPS Szubin

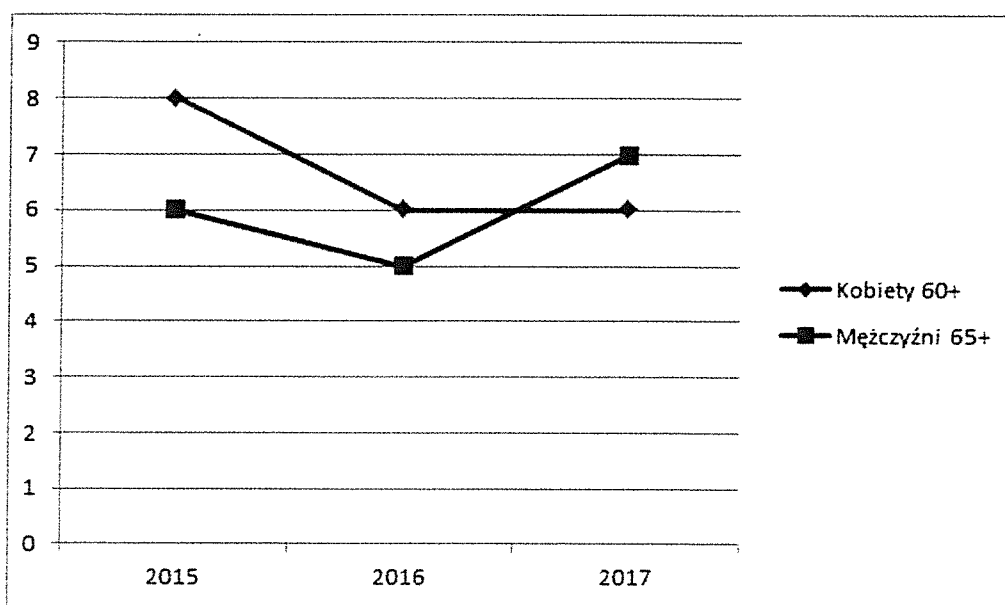
Wymiar pomocy zależy od sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, materialnej oraz warunków mieszkaniowych.

Osoby wymagające całodobowej opieki, którym nie można zapewnić niezbędnego wsparcia w formie usług opiekuńczych, M-GOPS Szubin kieruje do domów pomocy społecznej. Pomoc instytucjonalna stanowi ostateczny sposób rozwiązania trudnej sytuacji beneficjentów, zwykle poprzedza ją wielomiesięczna praca nad zmianą warunków życiowych i próba wypracowania innego typu pomocy. W 2013 roku w różnych ośrodkach przebywało łącznie 29 mieszkańców gminy i miasta Szubina, w 2017 – 32. Wraz ze wzrostem liczby osób wymagających tego rodzaju wsparcia, zwiększa

⁹ Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szubinie za rok 2017, Szubin, marzec 2018

się kwota środków finansowych angażowana na ten cel. Przykładowo, w 2014 wynosi 755.657,00 zł, w trzy lata później zwiększa się o 189.210 zł. Część skierowań wynika z postanowień sądowych o konieczności umieszczenia osób w domach pomocy bez ich zgody, z uwagi na stan zdrowia.¹⁰

Na bieżąco pracownicy socjalni M-GOPS Szubin monitorują potrzeby umieszczania w domach dziennego pobytu osób starszych. W latach 2015-2017 minimum po 6 kobiet i 6 mężczyzn mieszkających na terenie gminy i miasta Szubina wymagało zagwarantowania pobytu w całodobowych instytucjach.

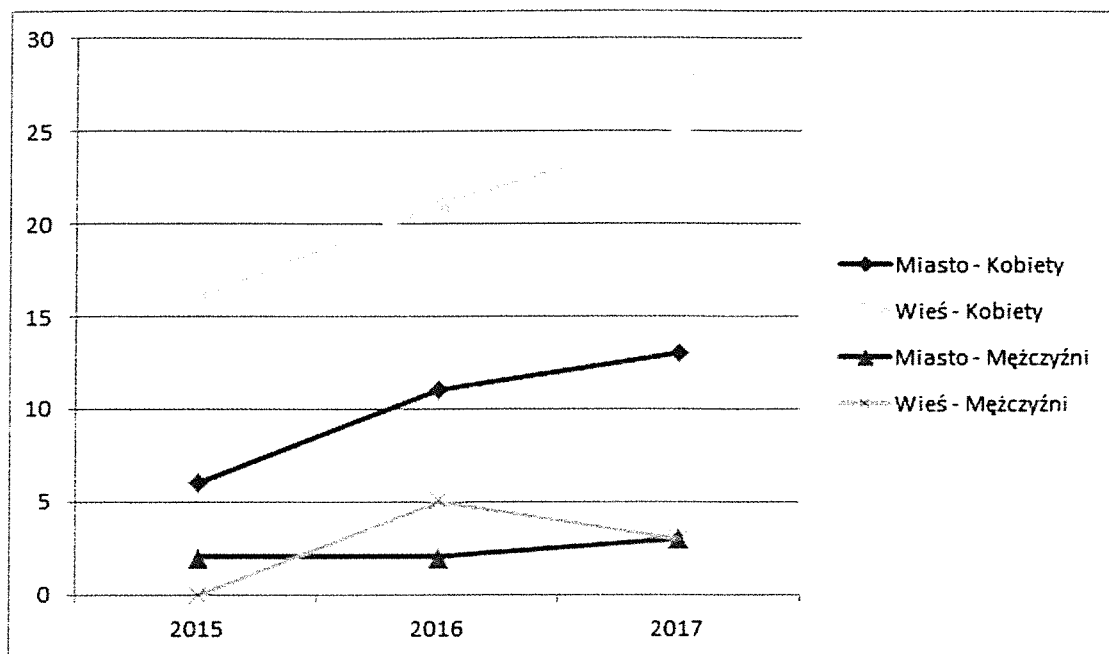

Wykres 9. Skierowania seniorów do domów pomocy społecznej zrealizowane przez M-GOPS Szubin, w latach 2015-2017. Opracowanie własne na podstawie danych M-GOPS Szubin

Seniorzy uzyskują pomoc w zakresie dożywiania w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa” oraz poza Programem¹¹. Liczba osób uzyskujących pomoc na podstawie uchwały Rady Miejskiej systematycznie wrasta, głównie w grupie kobiet zamieszkujących tereny wiejskie gminy Szubin. Na terenach rewitalizowanych w Starym Mieście w 2017 roku ze wsparcia skorzystały 4 kobiety i 2 mężczyzn.

¹⁰ Roczne sprawozdania M-GOPS Szubin

¹¹ Uchwała nr XLIII/326/14 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 23 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Wykres 10. Pomoc gminy w zakresie dożywiania poza POPŻ, osoby starsze, lat 2015-2017.

Opracowanie własne na podstawie danych M-GOPS Szubin

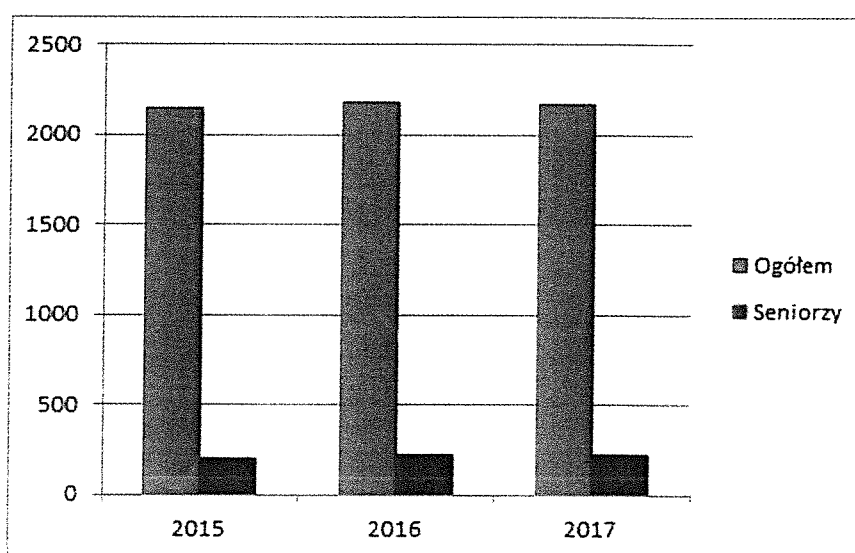
Ponadto, seniorzy korzystają z „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa”, realizowanego na terenie miasta i gminy Szubin za pośrednictwem parafii Kościoła Rzymsko-Katolickiego i lokalnych oddziałów organizacji charytatywnych Caritas Polska oraz Akcja Katolicka w Polsce. Większą pomoc uzyskują mieszkańcy wsi. W okresie od sierpnia 2017 do czerwca 2018 w Parafii pw. św. Apostołów Piotr i Pawła w Chomętowie objętych zostało 10 senierek i 5 seniorów, w Parafii pw. św. Wita w Słupach – odpowiednio 37 i 14. W szubińskich parafiach pw. św. Marcina oraz św. Andrzeja Boboli uczestnikami POPŻ było 49 kobiet powyżej 60 r.ż. oraz 9 mężczyzn 65+.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie prowadzi program „Koperta Życia”. Użytkownik, na przykład senior, otrzymuje magnes i formularz medyczny. Lekarz podstawowej opieki zdrowotnej wypełniając druk określa aktualny stan zdrowia posiadacza „Koperty Życia”. Oświadczenie przechowywane jest przez właściciela w domu; informacja oznakowana jest magnesem, dzięki czemu w sytuacji nagłego zagrożenia życia zespół medyczny ma aktualną wiedzę o pacjencie i może szybciej ustalić najwłaściwszy sposób leczenia. W chwili obecnej „Kopertę Życia” posiada ok. 250 osób.

W celu zwiększenia sprawności osób starszych M-GOPS Szubin realizuje „Program Aktywności Fizycznej Seniorów”. Trenerzy przeszkoleni w zakresie prowadzenia zajęć dla osób o ograniczonych zdolnościach ruchowych i w wieku emerytalnym prowadzą grupy w Szubinie, Chomętowie, Królikowie, Kołaczkowie, Rynarzewie, Turze, Zamościu. Rocznie około 200 osób.

Seniorzy narażeni są w swoich środowiskach na agresję i przemoc. Zapobieganie marginalizacji osób starszych stanowi kolejny element działań pracowników pomocy społecznej. W porównaniu z powiatem nakielskim miasto i gmina Szubin rejestruje niewielką liczbę negatywnych zachowań wobec osób w wieku emerytalnym. Po kilku incydentach w 2015 roku zanotowano pojedyncze przypadki, zarówno w grupie kobiet jak i mężczyzn, w mieście i gminie.¹²

Według danych Rejonowej Biblioteki Publicznej w Szubinie udział seniorów w ogólnej liczbie czytelników kształtuje się na poziomie 10%. Dla osób korzystających ze zbiorów na miejscu instytucja dysponuje szklami powiększającymi.

Wykres 11. Struktura czytelników w Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubinie, lata 2015-2017. Opracowanie własne na podstawie danych RBP.

Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie udostępnia siedem ogólnie dostępnych zestawów komputerowych, z otwartym oprogramowaniem i dostępem do Internetu. W latach 2015-2017 szacunkowo 20% osób korzystających z tej usługi stanowili starsi mieszkańcy Szubina.

Wśród wszechstronnej oferty imprez organizowanych dla użytkowników książki, największe zainteresowanie seniorów wzbudziły spotkania w 2015: „Trzy lata w Chinach”, Finał Powiatowego Przeglądu Filmów Amatorskich „Bez Granic”, „Święty Jan Paweł II in memoriam”; w 2016: „Amazonia oczami 20-latką”, koncert Jakuba Michalskiego w trakcie wydarzenia „Noc w Bibliotece dla Dorosłych”, spotkanie z Ryszardem Długołęckim, tłumaczem dzieł Shakespeare’a, a w roku 2017: spotkanie z Krzysztofem Leśniewskim „Kuchnia Pałucka”, pokaz multimedialny „Anioły

¹² Dane własne, Niebieska Karta M-GOPS Szubin

w sztuce” prowadzony przez historyka sztuki Annę Sergott w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej oraz „Namiot Nasz Dom” – spotkanie z podróżnikami. Starsi mieszkańcy Szubina są również uczestnikami warsztatów ekologicznych lub lekcji historyczno-patriotycznych. Placówka jest dostępna dla osób z ograniczoną zdolnością ruchową na poziomie I piętra.

Zbiory biblioteczne są udostępniane seniorom w sześciu Filiach działających na obszarach wiejskich gminy Szubin, w miejscowościach: Chomętowo, Królikowo, Rynarzewo, Samokłęski Małe, Słonawy, Zamość.

Muzeum Ziemi Szubińskiej szacuje, że w latach 2015-2017 udział seniorów w działalności placówki wahał się na poziomie 1000-1200 osób. Udostępnianie obiektów posiadających wartość historyczną oraz artystyczną zasadniczo odbywa się bezpłatnie. W opisywanym okresie około 100 zorganizowanych grup osób starszych korzystało z oferty muzealnej. Można ocenić, że największe wśród seniorów zainteresowanie wzbudziły wystawy stałe: „ZHP”, „Kultura materialna Pałuk”, „Sędziwój Pałuka z Szubina”, „II wojna światowa” oraz zmienne: „Album rodzinny”, „Szubin na mapie”, „Etnografowie w terenie”, „Powiedzieli sobie tak”, „Jakub Szubertowski kronikarz z aparatem w dłoni”, „Henryk Wojtas grafika i inne techniki”, „Wystawa w ramach Dni Seniora 2017”. Spośród wszystkich wydarzeń realizowanych w Muzeum Ziemi Szubińskiej seniorzy szczególnie zaciekawili się koncertami Chóru im. Jana Pawła II, spotkaniem pamięci Stanisławy Cabańskiej, uroczystościami 100-lecia ZHP oraz Nocą w Muzeum (edycja 2017).

Systematycznie, raz w miesiącu, w Muzeum spotykają się członkowie Kręgu Seniora ZHP. Kilka razy w roku odbywają się zebrania członków Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego Koło w Szubinie im. ks. Ludwika Sołtysińskiego. W latach 2016-2017 organizowane są również spotkania byłych działaczy NSZZ Solidarność. Placówka jest dostępna dla osób z ograniczoną zdolnością ruchową.

Poszczególne koła i sekcje zainteresowań działające w Szubińskim Domu Kultury umożliwiają osobom starszym twórczą i inspirującą aktywność.

Dzięki współpracy szubińskiej instytucji kultury z Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy osoby starsze utrzymują kondycję intelektualną poprzez udział w wykładach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Taka forma aktywności pełni rolę edukacyjną, terapeutyczną oraz integracyjną. W wartościowy sposób wypełnia czas wolny słuchaczy. Zagadnienia podejmowane przez wykładowców mają istotne znaczenie dla srebrnego etapu życia, przybliżają sprawy ważne z perspektywy świata nauki. Szubiński U3W działa w ramach Regionalnej Sieci Uniwersytetów Trzeciego Wieku WSG, nagrodzonej specjalnym grantem przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.¹³

---

¹³ <http://www.u3w.byd.pl/id,1/strona-glowna>, stan na 02.09.2018

Intensywną formą ćwiczenia pamięci jest sekcja brydżowa. Z jej inicjatywy, Szubin jest znaczącym miejscem na mapie turniejów brydżowych. Rozgrywki w ramach „Brydż - trenerem umysłu i charakteru” rejestruje Kujawsko-Pomorski Związek Brydża Sportowego.¹⁴ W Szubińskim Domu Kultury od czterech lat organizowany jest Turniej Par w Brydżu Sportowym na Zapis Maksymalny - Memoriał im. Henryka Dery, wspomnienie jednego z inicjatorów rozgrywek brydżowych wśród seniorów w Szubinie.

Wielogłosowy mieszany Chór im. św. Jana Pawła II, działający przy Szubińskim Domu Kultury, w chwili obecnej skupia przede wszystkim śpiewaków-amatorów w wieku senioralnym. Pełni ważną rolę w życiu społecznym miasta. Wzbogaca koncertami pieśni religijnych i patriotycznych uroczystości organizowane przez instytucje publiczne oraz Kościół Rzymsko-Katolicki. W 2019 chór będzie obchodził 40-lecie istnienia, przy SzDK działa od stycznia 2008.

Przy Szubińskim Domu Kultury funkcjonują również dwa seniorskie zespoły śpiewacze: „Jesienny Kwiat” (Szubin), „Kończakowianki” (Kończakowo). Średnio grupy liczą 17 osób. Zespół z Szubina prezentuje wysoką jakość wykonywania pałuckich piosenek. Repertuar ludowy wykonuje w oryginalnych strojach pałuckich. Za kultywowanie dziedzictwa regionalnego uzyskuje wysokie miejsca i wyróżnienia na regionalnych przeglądach folklorystycznych. Repertuar rozrywkowy zespołu „Jesienny Kwiat” doceniają słuchacze wydarzeń kulturalnych o charakterze plenerowym i zamkniętym, m.in. w Szubinie, Bydgoszczy, Barcinie, Piechcinie, Chełmnie, Świeciu. Zespół prezentuje swój dorobek w trakcie spotkań Klubów Seniora, zachowując i promując zwyczaj wspólnego śpiewania.

Zespół „Kończakowianki” wykonuje repertuar rozrywkowy oraz ludowy, w tym również pałucki. Uczestniczy w konkursach i przeglądach, m.in. w Bydgoszczy, Inowrocławiu, Sępólnie Krajeńskim, Świeciu. Grupa występując przed szeroką publicznością promuje aktywność seniorską w formie tradycyjnego śpiewu. W imieniu zespołu zewnętrzne środki finansowe pozyskuje Stowarzyszenie Gmina Rada Kobiet. W 2018 roku dzięki wsparciu organizacji pozarządowej zrealizowano spotkanie „Kończakowianek” z zespołem kaszubskim. Z dotacji współfinansowano wspólne występy, zapoznanie z językiem kaszubskim i wymianę tradycji ludowych.

Do otwartych wydarzeń artystycznych realizowanych w Szubińskim Domu Kultury dedykowanych seniorom, które zgromadziły najliczniejszą publiczność należą:

- 2015 – koncert operetkowo-musicalowy, wyjazd do Opery Nova na koncert noworoczny
- 2016 – operetka „Paryski Romans”, wyjazd do Opery Nova na koncert noworoczny
- 2016 – operetka „Od Czardasza do Kankana”, operetka „Gdybym był bogaczem”, wyjazd do Opery Nova na koncert noworoczny.

---

¹⁴ <http://kpbs.host4u.pl/>, stan na 02.09.2018

W latach 2015-2017 seniorzy stanowią 5% publiczności uczestniczącej w wydarzeniach kulturalnych, szacowanej łącznie na liczbę 300 osób. Najstarsi mieszkańcy gminy i miasta mogą dokonywać zakupu biletów ulgowych podczas imprez komercyjnych, średnio w cenie 15,00 zł.

Klub Seniora działający przy Szubińskim Domu Kultury zostaje wyszczególniony w kolejnym rozdziale.

Instytucja nie jest dostępna dla osób z ograniczoną zdolnością ruchową.

Wg danych Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień „Koliber”, prowadzącego pracownię w Szubinie, na koniec 2017 prowadzono terapię dla 4 kobiet w wieku 60-74 i 2 mężczyzn w wieku 65-74.

4. Środowisko seniorskie miasta i gminy Szubin

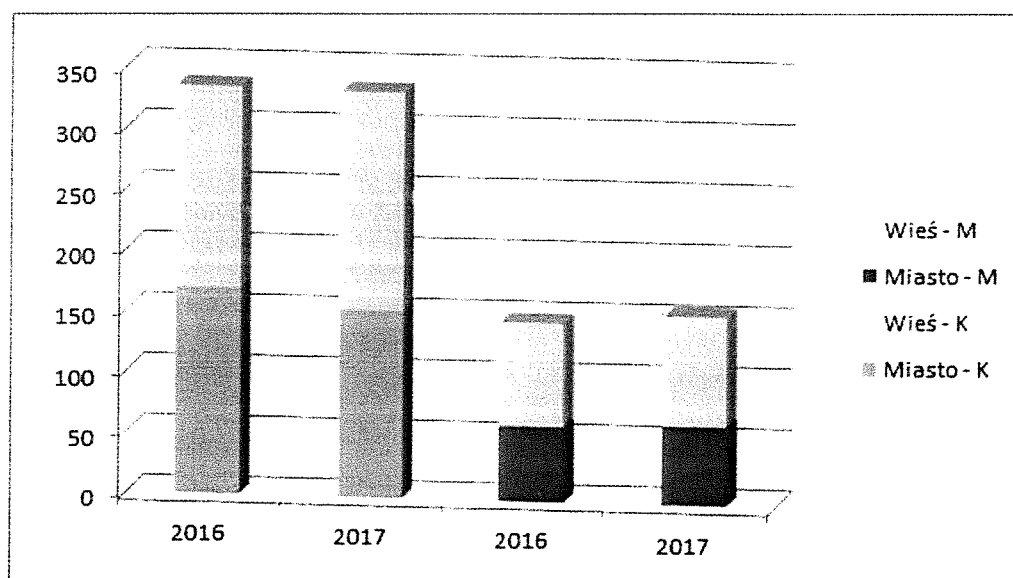
Do „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom” zaproszenie otrzymały organizacje skupiające osoby powyżej 60 roku życia:

- Kluby Seniora w Rynarzewie, Zalesiu, Zamościu,
- Klub Seniora działający przy Szubińskim Domu Kultury,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Terenowe w Szubinie,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Szubinie,
- Stowarzyszenie Seniorów Gminy Szubin.

Kluby Seniora w Rynarzewie, Zalesiu i Zamościu nie mają osobowości prawnej. Kolejny Klub współfinansowany jest z budżetu Szubińskiego Domu Kultury. Następne dwie grupy działają w strukturach ogólnopolskich organizacji. Stowarzyszenie Seniorów Gminy Szubin funkcjonuje od marca 2018, na podstawie wpisu do rejestru stowarzyszeń zwykłych prowadzonego przez Starostę Nakielskiego.

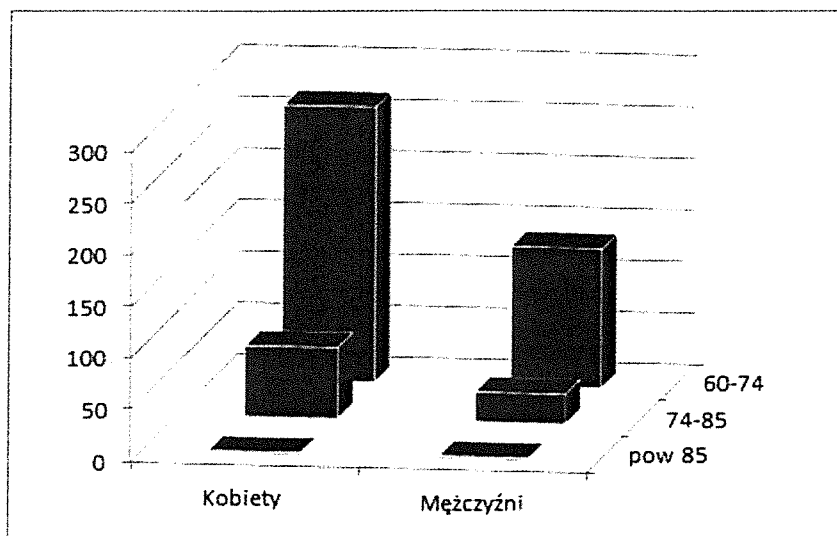
Wymienione organizacje cechuje różnorodność pod względem struktury, historii i charakteru działalności. Podstawowymi źródłami finansowania grup są wpłaty własne członków.

Z udostępnionych danych wynika stały, systematyczny wzrost organizacji. W 70% tworzą je kobiety, w połowie mieszkanki miasta i wsi. W grupie mężczyzn przeważają mieszkańcy obszarów wiejskich.

Wykres 12. Udział seniorów w wybranych organizacjach seniorskich, gmina Szubin, lata 2016-2017. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych organizacji.

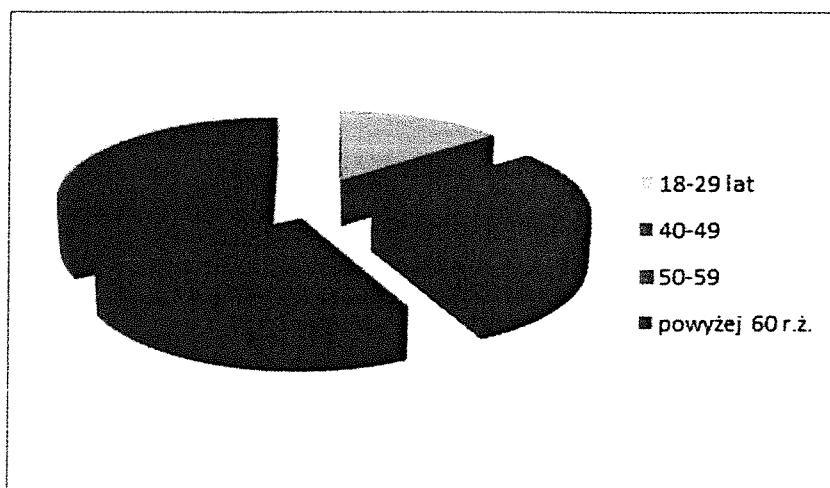
Pod względem wieku, w wymienionych organizacjach dominują osoby w grupie najmłodszej, tj. od chwili przejścia na emeryturę do 74 roku życia.

Wykres 13. **Udział seniorów w wybranych organizacjach, z podziałem na 3 podgrupy wiekowe, gmina Szubin, 2017.** Źródło: opracowanie własne na podstawie danych organizacji pozarządowych

Ważną formą aktywności kobiet wiejskich w wieku emerytalnym są Koła Gospodyń Wiejskich. W 2018 roku w gminie Szubin działa ich 18. W celu rozszerzenia oferty dla członkiń KGW, powołano Stowarzyszenie Gminna Rada Kobiet. Organizacja wpisana do KRS pozyskuje środki finansowe na projekty wynikające z aktualnych potrzeb.

Według danych GUS, środowisko seniorskie jest silnie reprezentowane w Radzie Miejskiej w Szubinie w kadencji 2014-2018. Radni i radni powyżej 60 roku życia stanowią 33,3% składu Rady.

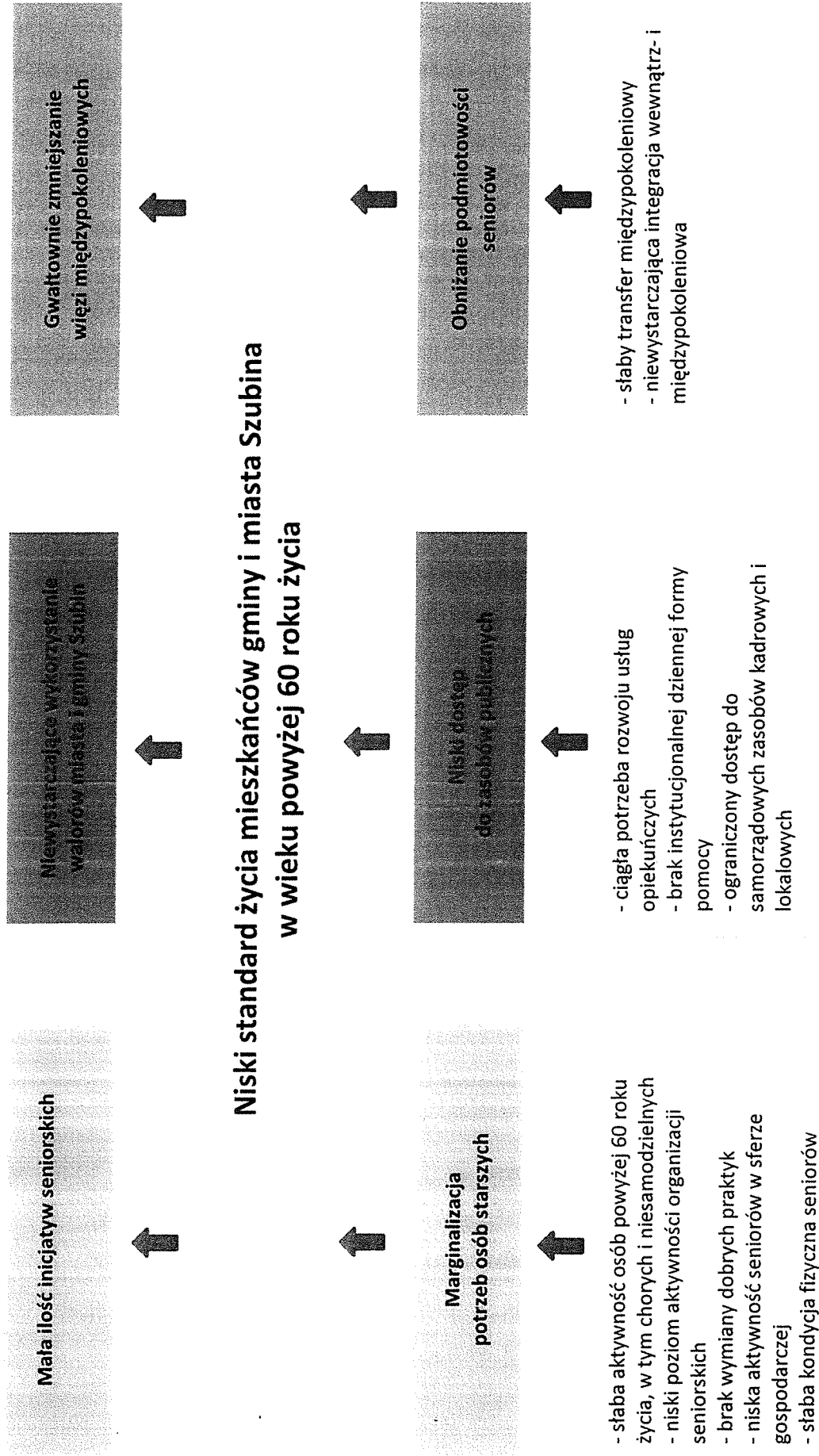

Wykres 14. **Struktura wieku członków Rady Miejskiej w Szubinie, kadencja 2014-2018.** Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2016 roku działa Szubińska Rada Seniorów, złożona z 14 członków, w tym 5 kobiet. Z inicjatywy Szubińskiej Rady Seniorów od 22 czerwca 2017 roku funkcjonuje program „Szubińska Karta Seniora 60+”. Program polega na systemie promocji, ulg i rabatów oferowanych przez Gminę Szubin oraz partnerów programu. Realizują go jednostki organizacyjne Gminy Szubin oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą, wyrażający chęć stosowania ulg na rzecz seniorów. Bezpłatną „Szubińską Kartę Seniora 60+” może otrzymać każda osoba, która ukończyła 60 rok życia, zamieszkuje na terenie Gminy Szubin i posiada pełną zdolność do czynności prawnych. Pisemny wniosek o wy-danie karty składa się w Urzędzie Miejskim w Szubinie. W imieniu osób nie posiadających pełnej zdolności do czynności prawnych, kartą może posługiwać się opiekun takiej osoby. Koszty wytwarzania karty pokrywa Gmina Szubin.¹⁵

¹⁵ <http://szubin.pl/informacje-dla-seniora.html>, stan na 01.09.2018

5. Drzewo problemu

6. Cele i kierunki działań

Na podstawie analiz danych i konsultacji prowadzonych od czerwca do września 2018 za cel główny „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom” przyjmuje się:

Cel główny
Poprawa warunków życia mieszkańców miasta i gminy Szubin w wieku pow. 60 r.ż.
– zwiększenie poziomu integracji społecznej - w perspektywie 2019-2023

Dla osiągnięcia celu głównego opracowano siatkę celów strategicznych i operacyjnych:

Cel strategiczny 1
Podnoszenie jakości życia osób powyżej 60 r.ż., w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych

Cel strategiczny 2
Zwiększenie dostępu do zasobów publicznych dla osób powyżej 60 r.ż., w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych

Cel strategiczny 3
Zwiększenie pozytywnego wizerunku generacji osób starszych

Cel operacyjny 1.1
Utrzymanie samodzielności i aktywności os. powyżej 60 r.ż., w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych

Cel operacyjny 2.1
Wzrost dostępu do usług opiekuńczych

Cel operacyjny 3.1
Promocja podmiotowości seniorów

Cel operacyjny 1.2
Wsparcie grup seniorskich formalnych oraz nieformalnych

Cel operacyjny 2.2
Utworzenie dziennej formy pomocy instytucjonalnej

Cel operacyjny 1.3
Podniesienie dobrostanu psychofizycznego osób powyżej 60 r.ż. nieaktywnych społecznie, w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych

Cel operacyjny 2.3
Zwiększenie udziału w wykorzystaniu przestrzeni publicznej

Cel operacyjny 1.4
Zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu gospodarczym i na rynku pracy osób powyżej 60 r.ż.

Cel operacyjny 1.5
Podnoszenie świadomości w zakresie zachowań prozdrowotnych i zdrowego stylu życia

Cel operacyjny 1.6
Rozwój wolontariatu formalnego i nieformalnego

Opracowanie własne

Plan operacyjny - „Program Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom”

<p>Cel główny Poprawa warunków życia mieszkańców miasta i gm. Szubin w wieku pow. 60 r.ż. – zwiększenie poziomu integracji społecznej - w perspektywie 2019-2023</p>					
<p>Cel strategiczny 1 Podnoszenie jakości życia osób powyżej 60 r.ż., w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych</p>					
<p>Cel operacyjny 1.1 Utrzymanie samodzielności i aktywności os. powyżej 60 r.ż., w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych</p>					
Kierunki działań	Organizator/Współorganizator	Okres realizacji	Obszar działania	Wskaźniki	
1.1.1. Rozwój oferty edukacyjnej formalnej i nieformalnej	M-GOPS Szubin/Partnerzy Gminnego Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom	od 2020	Szubin	4	konferencje prezentujące roczne działania Gminnego Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom
				80	osób zwiększy wiedzę o działaniach na rzecz Seniorów Gminy Szubin poprzez udział w Konferencji
	M-GOPS Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	20	szkoleń zwiększających bezpieczeństwo osób starszych
				300	osób uzyska informacje zwiększające poczucie bezpieczeństwa i komfortu
	M-GOPS Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	20	szkoleń profilaktycznych w zakresie integracji rodzin, pielęgnacji więzi międzypokoleniowych i wzmacniania dialogu społecznego
				300	osób zwiększy wiedzę o budowaniu więzi z seniorami poprzez szkolenie
	Muzeum Ziemi Szubińskiej/ Krąg Seniorów ZHP	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	40	spotkań i wspólnych działań
				200	seniorów utrwali pamięć tradycji i zwyczajów ZHP
	Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna / Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	15	spotkań i wspólnych działań
				7	seniorów utrwali pamięć tradycji Powstania Wielkopolskiego

	Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	5	wystaw czasowych zainicjowanych lub zrealizowanych we współpracy Muzeum z seniorami, na podstawie wiedzy starszych mieszkańców gminy i miasta Szubina oraz archiwów rodzinnych
				15	seniorów współuczestniczyć będzie w organizacji wystaw
	Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	5	wystaw plenerowych zainicjowanych lub zrealizowanych we współpracy Muzeum z seniorami, na podstawie wiedzy starszych mieszkańców gminy i miasta Szubina oraz archiwów rodzinnych
				10	seniorów współuczestniczyć będzie w organizacji wystaw
	Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	25	uroczystości patriotycznych oraz wernisaży
				600	seniorów zwiększy swoją aktywność społeczną poprzez udział w uroczystościach i wernisażach
	Szubiński Dom Kultury	do 2023	Osiedle Stare Miasto/Gmina Szubin	1	Pałucka kuźnia aktywności seniorów
				15	seniorów objętych wsparciem
	Uniwersytet Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Gospodarki /Szubiński Dom Kultury	do 2023	Osiedle Stare Miasto/Gmina Szubin	10	semestrów Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Gospodarki przy Szubińskim Domu Kultury
				75	seniorów objętych wsparciem
	Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie	wg zgłaszanych potrzeb	Zasięg pracy RBP w Szubinie wraz z Filiami	5	programów rozszerzania działalności „Uniwersytetu Życia” o tematykę senioralną
				5	seniorów zwiększy wiedzę
	Partnerzy Programu	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	2	inicjatywy zwiększające ofertę edukacyjną
				20	seniorów zwiększy kompetencje intelektualne
1.1.2 Zwiększenie form aktywności społecznej, kulturalnej, artystycznej, rekreacyjnej, turystycznej	M-GOPS/Gminna Rada Seniorów, UM Szubin	do 2023	Szubin	5	Forów Seniora z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych
				225	osób zwiększy aktywność społeczną
	Szubiński Dom Kultury	do 2023	Osiedle Stare Miasto/Gmina	1	przedsięwzięcie na rzecz integracji międzypokoleniowej „Bratanie przez działanie”

			Szubin	16	seniorów objętych wsparciem
	Szubiński Dom Kultury	do 2023	Osiedle Stare Miasto/Gmina Szubin	3	przedsięwzięcia na rzecz integracji międzypokoleniowej „Artystyczne Soboty”
	Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie	wg zgłaszanych potrzeb	Szubin	46	seniorów objętych wsparciem
				5	wystaw i spotkań autorskich
	Partnerzy Programu	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	5	seniorów uzdolnionych plastycznie lub literacko uzyska wsparcie
				2	inicjatywy zwiększające aktywność seniorów miasta i gminy Szubin
				20	seniorów zwiększy aktywność
1.1.3 Wzmacnianie mobilności seniorów	UM Szubin/M-GOPS	do 2020-2023	Miasto i Gmina Szubin	1	taxi dla osób niesamodzielnych powyżej 60 r.ż
				40	osób zwiększy mobilność
Cel operacyjny 1.2					
Wsparcie grup seniorskich formalnych oraz nieformalnych					
1.2.1 Wzmocnienie Gminnej Rady Seniorów	Gminna Rada Seniorów/M-GOPS	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	5	ułatwień dostępu do dobrych praktyk Gminnych Rad Seniorów
				60	osób zwiększy wiedzę, praktykę i umiejętności nt. reprezentacji seniorów w lokalnym środowisku
1.2.2 Wsparcie Klubów Seniora	Stowarzyszenie Seniorów Gminy Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	5	ułatwień dostępu do dobrych praktyk Klubów Seniorskich spoza Gminy Szubin
				200	osób zwiększy wiedzę, praktykę i umiejętności w zakresie aktywności Klubów Seniorskich
	Partnerzy Programu	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	3	inicjatywy wspierające Kluby Seniora
				30	członków Klubu Seniora uzyska wsparcie
1.2.3 Wsparcie Stowarzyszenia Seniorzy Gminy Szubin	M-GOPS Szubin	na bieżąco	Szubin		udostępnianie pomieszczeń M-GOPS Szubin na bieżącą działalność Stowarzyszenia Seniorzy Gminy Szubin

	M-GOPS Szubin	na bieżąco	Szubin/ Internet	wg. potrzeb - wsparcie promocyjno-informacyjne (udostępnianie strony www, przygotowywanie materiałów prasowych, rozpowszechnianie informacji wśród mediów tradycyjnych i społecznościowych)	
Cel operacyjny 1.3 Podniesienie dobrostanu psychologicznego osób powyżej 60 r.ż. nieaktywnych społecznie, w tym osób chorych z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnymi					
1.3.1 Wzrost integracji os. powyżej 60 r.ż. nieaktywnych społecznie, w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnymi	M-GOPS Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	5	spotkań integracyjnych dla osób starszych samotnie prowadzących gospodarstwa domowe
				100	uczestników spotkań integracyjnych
	M-GOPS Szubin	do 2023	Szubin	5	pikników dla osób niesamodzielnymi
				200	osób uczestniczących w wydarzeniu integracyjnym (100 osób niesamodzielnymi, 100 opiekunów faktycznych)
	Partnerzy Programu	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	2	inicjatywy wzmacniające integrację seniorów nieaktywnych społecznie
				20	seniorów nieaktywnych społecznie zbuduje relacje z otoczeniem
Cel operacyjny 1.4 Podniesienie jakości życia i aktywizacja społeczna i kulturalna					
1.4.1 Różwój Programu „Szubińska Karta Seniora 60+”	M-GOPS Szubin	na bieżąco	Szubin/ Internet	wsparcie promocyjno-informacyjne (udostępnianie strony www, rozpowszechnianie informacji wśród mediów tradycyjnych i społecznościowych)	
1.4.2 Utworzenie Banku Danych	Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	1	Bank Danych
				100	osób korzystających z Banku Danych (metropolitalna Karta Seniora, programy sprzedażowe dla seniorów)
Cel operacyjny 1.5 Podniesienie jakości życia i aktywizacja społeczna i kulturalna					
1.5.1 Zwiększanie aktywności fizycznej seniorów	Szubiński Dom Kultury/ M-GOPS Szubin	do 2023	Gmina Szubin	3	przedsięwzięcie „Zdrowy duch – zdrowy senior”
				120	seniorów objętych wsparciem
	M-GOPS Szubin/ Szubiński Dom Kultury	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	5	Program Aktywności Fizycznej Seniorów
				250	osób zwiększy aktywność fizyczną

	Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie	do 2023	RBP Szubin	5	program wzmacniający zdrowie
				10	osób zwiększy aktywność fizyczną
	Partnerzy Programu	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	2	inicjatywy zwiększające aktywność fizyczną
				20	seniorów zwiększy indywidualne zdolności ruchowe
1.5.2 Wsparcie promocyjno-informacyjne autorskich programów organizacji seniorskich	M-GOPS Szubin	na bieżąco	Szubin/ Internet		wg. potrzeb - wsparcie promocyjno-informacyjne (udostępnianie strony www, rozpowszechnianie informacji wśród mediów tradycyjnych i społecznościowych)
1.5.3 Rozpowszechnienie Programu „Koperta Życia” na terenie Gminy Szubin	M-GOPS Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	500	kolportaż „Kopert Życia”
				500	osób uzyska „Koperty Życia”
	M-GOPS Szubin	do 2023		8	artykułów promujących Program „Koperta Życia” (publikacja na www)
1.5.4 Zwiększanie poziomu wiedzy w zakresie ratowania życia	M-GOPS Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	5	edycji Programu Prozdrowotnego dla Seniorów: Udzielanie Pierwszej Pomocy Przedmedycznej
				300	uczestników Programu
1.5.5 Utworzenie Banku Wiedzy o usługach medycznych świadczonych dla osób powyżej 60 r.ż.	Stowarzyszenie Seniorów Gminy Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	1	Bank Wiedzy (programy profilaktyczne, szczepienia ochronne dla osób 60+)
				150	osób korzystających z Banku Wiedzy
1.6.1 Podnoszenie wiedzy o wartości wolontariatu świadczonego przez seniorów na rzecz grupy rówieśniczej	M-GOPS Szubin	do 2023	Szubin	5	szkoleń adresowanych do seniorów z zakresu Ustawy o wolontariacie
				50	osób uzyska wiedzę o wolontariacie
1.6.2 Podnoszenie wiedzy o wartości wolontariatu świadczonego przez młode pokolenie na rzecz osób starszych	M-GOPS Szubin	do 2023	Szubin	5	szkoleń z zakresu wolontariatu adresowanych do uczniów i studentów, z zakresu Ustawy o wolontariacie oraz wolontariatu opiekuńczego
				50	osób zwiększy wiedzę o wolontariacie

1.6.3 Zwiększenie usług świadczonych przez wolontariuszy-seniorów na rzecz grupy rówieśniczej	M-GOPS Szubin	do 2023	Szubin	10	umów na świadczenie usług wolontariackich, realizowanych przez osoby pow. 60 r. ż.
				10	osób zrealizuje indywidualne umowy w zakresie wolontariatu
1.6.4 Zwiększenie usług świadczonych przez wolontariuszy z grupy młodego pokolenia na rzecz osób starszych	M-GOPS Szubin	do 2023	Szubin	5	umów na świadczenie usług wolontariackich, realizowanych przez osoby młodsze
				5	osób zrealizuje indywidualne umowy w zakresie wolontariatu
	Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie z Filiami/organizacje pozarządowe	wg potrzeb zgłaszanych przez seniorów	Miasto i Gmina Szubin	1	program zwiększania dostępu do czytelnictwa wśród seniorów, nieaktywnych społecznie (ze względu na brak mobilności)
				10	osób uzyska dostęp do czytelnictwa dzięki wolontariuszom młodego pokolenia
Cel strategiczny 2					
Zwiększenie dostępu do zasobów publicznych dla osób powyżej 60 r.ż, w tym osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych					
Cel operacyjny 2.1					
Wzrost dostępu do usług opiekuńczych					
2.1.1 Zwiększenie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	M-GOPS Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	20	nowych miejsc świadczenia usług opiekuńczych
				20	nowych osób objętych usługami opiekuńczymi świadczonymi w miejscu zamieszkania
2.1.2 Zwiększenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	M-GOPS Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	10	nowych miejsc świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych
				10	nowych osób objętych usługami opiekuńczymi świadczonymi w miejscu zamieszkania
2.1.3 Utworzenie Klubu dla osób niesamodzielnych	UM Szubin/M-GOPS Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	1	klub dla osób niesamodzielnych
				30	uczestników Klubu
2.1.4 Wsparcie opiekunów faktycznych osób pow. 60 r.ż. w tym z niepełnosprawnościami, niesamodzielnych	M-GOPS Szubin/organizacje pozarządowe i grupy nieformalne	do 2023	Szubin	1	klub samopomocy dla opiekunów osób leżących
				75	opiekunów faktycznych uzyska wsparcie i pomoc

Cel operacyjny 2.2					
Utworzenie dziennej formy pomocy instytucjonalnej					
2.2.1. Utworzenie dziennej formy pomocy instytucjonalnej na terenie miasta i gminy Szubin	UM Szubin, M-GOPS Szubin, organizacje pozarządowe	do 2023		1	Dom Dziennego Pobytu „Dom Pokoleń”
				30	pensionariuszy korzystających z Domu Dziennego Pobytu
2.2.2 Wypożyczalnia bezpłatnego sprzętu rehabilitacyjnego	UM Szubin, M-GOPS Szubin, organizacje pozarządowe	na bieżąco		1	wypożyczalnia bezpłatnego sprzętu rehabilitacyjnego
				100	wypożyczeń
Cel operacyjny 2.3					
Zwiększenie udziału w wykorzystaniu przestrzeni publicznej					
2.3.1 Utworzenie Bazy Barrier i Utrudnień	Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	1	Baza Barrier i Utrudnień (monitoring społeczny)
				25	zgłoszeń
2.3.2 Utworzenie Centrum Seniora	M-GOPS Szubin, Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Szubin, organizacje pozarządowe	do 2023	Szubin	1	Centrum działające na rzecz Seniorów
				5	osób aktywnie zaangażowanych w bieżącą organizację i działalność Centrum
				150	osób korzystających z Centrum
2.3.3 Dostosowanie budynku RBP w Szubinie m.in. do potrzeb seniorów	Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie	do 2023	Szubin	modernizacja budynku lub zastosowanie nowoczesnych rozwiązań z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania (wg. możliwości finansowych)	
2.3.4 Rozwój sieci siłowni plenerowych	UM Szubin	na bieżąco	Miasto i Gmina Szubin	3	siłownie plenerowe
				50	seniorów zwiększy aktywność fizyczną
2.3.5 Promocja uniwersalnego projektowania	Stowarzyszenie Seniorzy Gminy Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	2	kampanie informacyjne wspierające uniwersalne projektowanie
				5	instytucji zapoznanych z efektami pracy Stowarzyszenia Seniorzy Gminy Szubin w zakresie kampanii
Cel strategiczny 3					
Zwiększenie pozytywnego wizerunku generacji osób starszych					
Cel operacyjny 3.1					
Promocja podmiotowości seniorów					

3.1.1 Budowanie trwałego dialogu międzypokoleniowego	Stowarzyszenie Seniorów Gminy Szubin	do 2023	Miasto Szubin	10	spotkań z harcerzami Wielopoziomowej Drużyny Harcerskiej Feniks
				150	seniorów będzie uczestniczyło w budowaniu dialogu międzypokoleniowego
	Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie z Filiami/organizacje pozarządowe	wg potrzeb zgłaszanych przez seniorów	Miasto i Gmina Szubin	5	programów kształtowania partnerskich relacji międzypokoleniowych
				15	osób zawęzi relacje wobec młodszego pokolenia
	Partnerzy Programu	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	3	inicjatywy zwiększające dialog międzypokoleniowy
				20	seniorów wzmocni więzi z przedstawicielami młodszego pokolenia
3.1.2 Zwiększanie inicjatyw seniorskich	M-GOPS Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	1	konkurs na najaktywniejszego seniora gminy
				3	laureatów konkursu
	M-GOPS Szubin	do 2023	Miasto i Gmina Szubin	1	konkurs na inicjatywę seniorską
				3	laureatów konkursu

Opracowanie własne

7. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja Programu

Do wdrażania „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom” zaprasza się wszystkie instytucje, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne zainteresowane budowaniem koalicji na rzecz zwiększenia aktywności osób starszych. W szczególności zachęcamy organizacje posiadające doświadczenie, które dzięki wymianie dobrych praktyk mogą służyć pomocą oraz wpływać na wzrost jakości życia seniorów mieszkających na terenie miasta i gminy Szubin. Otwarta formuła Programu zaprasza do współdziałania podmioty nie uwzględnione w treści dokumentu, jak również wszystkie nowe, powstałe do 2023 roku.

Do realizacji Programu zaprasza się wszystkie instytucje samorządowe, posiadające w ramach swoich statusów obowiązków i zaszczytów prowadzenia działań na rzecz Ludzi Złotego Wieku. Na koordynatora Programu wyznacza się jego inicjatora i pomysłodawcę Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie.

Zgodnie z siatką celów co roku zakłada się konferencję monitorującą stan realizacji zaproponowanych działań, umożliwiającą wyznaczenie kolejnych kamieni milowych, transfer najskuteczniejszych praktyk oraz zaplanowanie wszechstronnej i wielopłaszczyznowej współpracy.

8. Finansowanie „Programu Miasto i Gmina Szubin Przyjazne Seniorom”

Podstawowym źródłem finansowania kierunków działań wyznaczonych w „Programie Miasto i Gmina Szubin Przyjazna Seniorom są środki własne gminy”.

Dodatkowe źródła finansowania mogą stanowić:

- środki krajowe pochodzące z budżetu państwa (np. w ramach realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, środki z funduszy celowych, programów krajowych realizowanych dla seniorów
- środki europejskie, m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Funduszu Spójności na lata 2014-2020
- środki z funduszy norweskich i EOG
- środki własne organizacji pozarządowych

Opracowanie: MM/RM
Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie
2018

Program lub jego fragmenty mogą być wykorzystywane lub rozpowszechniane jedynie w celach informacyjnych ze wskazaniem źródła informacji.

9. Spis wykresów

Wykres 1. Gmina Szubin, struktura ludności z uwzględnieniem grup ekonomicznych, rok 2017	5
Wykres 2. Dynamika grupy przedprodukcyjnej i produkcyjnej w latach 2013-2017 w gminie Szubin ...	6
Wykres 3. Gmina Szubin, udział kobiet i mężczyzn w grupie osób starszych, rok 2017	7
Wykres 4. Podział osób starszych wg. płci i miejsca zamieszkania: obszary wiejskie i miasto Szubin, lata 2013-2017	7
Wykres 5. Usługi opiekuńcze świadczone w domu, lata 2016-2018	9
Wykres 6. Usługi opiekuńcze świadczone w domach, wg. miejsca zamieszkania, grupa kobiet, 2018 rok	10
Wykres 7. Usługi opiekuńcze świadczone w domach, wg. miejsca zamieszkania, grupa mężczyzn, 2018 rok	11
Wykres 8. Struktura seniorów zamieszkujących obszary wiejskie, otrzymujących zasiłki celowe, w latach 2015-2017	12
Wykres 9. Skierowania seniorów do domów pomocy społecznej zrealizowane przez M-GOPS Szubin, w latach 2015-2017	13
Wykres 10. Pomoc gminy w zakresie dożywiania poza POPŻ, osoby starsze, lat 2015-2017	14
Wykres 11. Struktura czytelników w Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubinie, lata 2015-2017	15
Wykres 12. Udział seniorów w wybranych organizacjach seniorskich, gmina Szubin, lata 2016-2017	19
Wykres 13. Udział seniorów w wybranych organizacjach, z podziałem na 3 podgrupy wiekowe, gmina Szubin, 2017	20
Wykres 14. Struktura wieku członków Rady Miejskiej w Szubinie, kadencja 2014-2018	21